

Cím

A tanár-diák kommunikáció alapjai¹

Rövid leírás

A hatékony és szakszerű tanári kommunikáció a diákokkal többet jelent a pusztán egymással való beszélgetésnél. Amit magában foglal: állandóan fejlődő bizalmi kapcsolatok, sajátos beszélgetési és meghallgatási készségek, a megfelelő és konstruktív visszajelzések adása, saját nem-verbális (gesztus) nyelvünk tudatosítása és építkezés a jól megalapozott és kifejezett szerephatárookra.

Az eszköz részletes leírása és eszköz kiosztandó/nyilvános anyagai (lista és mellékletek)

1. A bizalmi kapcsolat kialakításának alapjai:

1.1 Elfogadás: a tanár/mentor elfogadó a diákkal

Amint arra Carl Rogers (1958) rámutatott, az empátia a másik személy ítélkezés nélküli elfogadása. Ez azt jelenti, hogy legalább ideiglenesen félretesszük személyes nézeteinket és értékeinket. Az elfogadó tanár nem ítéli meg vagy utasítja vissza a tanulókat. A tanár a számára gondot jelentő diák viselkedési jegyeit inkább leküzdendő kihívásnak tekinti a hasznos támogatás nyújtása érdekében tett erőfeszítései közepette.

1.2. Szerepmodell: A tanár a folyamatos tanulás modellje a jobb válaszok és saját problémái hatékonyabb megoldásai keresése terén. Ez az elkötelezettség tükröződik vissza abban a nyitottságban, ahogy másoktól tanul.

1.3. Készségek a hatékony interperszonális összefüggések tekintetében: A tanár felismeri, hogy minden egyes tanuló-mentorálási kapcsolat egyedi, személyközi kontextusban történik. Tanári viselkedését és kommunikációját az egyes diákok szükségleteihez igazítja. Ehhez saját kommunikációs stílusa mély ismeretével kell rendelkeznie és hajlandósággal arra, hogy tárgyilagosan figyelje meg a tanuló viselkedését.

1.4 Elkötelezettség a mentor-szerep iránt A tanár megérti a tanuló támogatása, mentorálása során szükséges kitartás fontosságát, valamint azt, hogy ez a munka jelentős idő- és energiabefektetést igényel.

1.5. Pozitív hozzáállás a diákokhoz

A tanár reményt és optimizmust sugároz és odaadóan dolgozik partnerével egy bizalmi viszony keretében, hogy fejlessze annak készségeit.

2. Konstruktív visszacsatolás, mely magában foglalja a megváltozó viselkedésre fókuszáló, leíró, személyre szabott információ biztosítását a tanuló számára (Mit

¹ Szerző: Borbáth Katalin

látok, hogyan és miben változott.).

2.1. A megfigyelhető magatartás leírására fókuszáljunk (a magatartás megítélése, vádaskodások vagy általánosítások nélkül).

2.2 Szabályok: visszajelzés kellő időben a szabályok betartásáról vagy esetleges áthágásáról.

2.3. Körülírás, ha lehetőség van a tisztázásra. A következő állításokkal jól kezdhetők a körülíró mondatok: „Ha jól értem, azt mondja, hogy ...” – „Mondja, mit ért azon, hogy ...” – „Jól értem, hogy az akarja mondani, hogy ...?”

3. Meghallgatási készség: hallgatni annyit jelent, mint meghallani és megérteni, amit mondanak nekünk. NEM jelenti a tanácsadást, a részletek hozzáadását vagy akár a saját tapasztalatok megosztását.

4. Tudatában lenni nem-verbális (gesztus) nyelvezetünknek: jó, ha...

- a test a beszélő felé fordul
- szemkontaktust létesítünk
- interakcióban vagyunk a beszélővel szavai megismétlésével, illetve bólintással, fejcsóválással
- megfelelő kérdéseket teszünk fel a tisztázás vagy a gondolatok, ötletek kibontását segítve

5. Beszélgetési készségek

5.1 Nyitott kérdések – a beszélgetés megindításához próbáljunk „hogyan” vagy ”mit” kezdetű kérdéseket feltenni, mint például: „Milyen érzés volt, amikor...?” – „Mit gondol, mi történne, ha ...?”

5.2. A coaching módszerek használatának lehetősége Javasolt a kognitív coaching használata. Ez egy speciális coaching eszköz, amely három lépcsőben fókuszál a többiek kognitív folyamataira (lásd az eszközök között).

6. A diákok és mentortanárok közötti kommunikációt illető legfontosabb szabályok:

6.1. Nem megfelelő az iskolán kívülre tervezni egy találkozást.

6.2. A tanár diákkal használt kommunikációs csatornáit (telefon, e-mail, Facebook stb.) egyeztetni és jóváhagyatni szükséges a tanár felettesével és a diákkal, továbbá a szülővel, illetve a gondviselővel.

6.3. A választott kommunikációs csatorna semmilyen körülmények között sem szolgálhat nem megfelelő, szexuális tartalmú beszélgetést, obszcén szavakat és gesztusokat vagy a diák személyes érzéseivel kapcsolatos levelezést (beleértve szexuális érzéseit is) közvetítő tartalmak közlésére. Amennyiben ez mégis megtörténik, el kell tőle határolódnunk és válasz nélkül kell hagyni.

6.4. A mentorálás során időről időre emlékeztetni kell a diákot a szerephatárokról.

6.5. Ismét hangsúlyozni kell, mennyire fontos egy olyan kommunikáció kialakítása, amely világossá teszi a szakmai határokat és nem értelmezhető tévesen személyes jellegűnek.

6.6. Világos célokat és kimeneteket kell elvárni minden beszélgetéstől. Ha nem

fordítunk kellő figyelmet a célok elérésére és a kimenetek sem kielégítőek, akkor ez azt jelezheti, hogy a tanár-mentor túlságosan részévé vált a helyzetnek és szükség lehet szupervizor közbelépésére.

Használati útmutató anyagszükséglettel

Eszközök	Mennyiség
A kognitív coaching 3 lépése - lista	1 db
A mentorok coach-módba kerülésének 3 eszköze - lista	1 db

Nehézségi fok (könnyű, közepes, profi)

Profi

Címkék

beavatkozás a diákok szintjén, segítő kapcsolat, bizalmi kapcsolat kialakítása

Ez az eszköz a CroCooS – Előzzük meg a lemorzsolódást! című projekt keretében készült. Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez. Ez a kiadvány a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bármilyen felhasználásért. Az eszközt megtalálja a projekt weboldalán: crocoos.tka.hu

CroCooS Toolkit by [CroCooS partnership](#) is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](#). Based on a work at <http://crocoos.tka.hu>. Permissions beyond the scope of this license may be available at <http://crocoos.tka.hu>. For more information about this CC license, visit [this site](#).

